

vašega kandidata, nič žalega ni slišal od nas, samo volili ga nismo in ga nikdar ne bomo zato, ker je tujec, trd Nemec ter naših potreb ne pozna.“

Gospodarske stvari.

O pridelovanji semena.

M. Pravo seme izbrati in si dobrega semena pridelati, to je jedna prvih nalog umnega kmetovalca, zlasti pa če si je naprej vzel to ali uno sorto vzboljšati. Večji ali manjši pridelek, kterega iz posejave te ali une rastline dobimo, odvisi od dobrote posejanega semena. Toraj se morajo kmetovalci podučiti in si prizadevati, kako je najboljšo seme pridelati.

Dva pota sta, po katerih si moremo različne sorte semena pridelati in požlahtniti. Prvič izbiranje pravega semena ali korenin in gomoljev. Drugič križanje primernih različnih sort. Pa kakor vsakdanja skušnja in zgledi kažejo, še mnogim one znanosti manjkajo, po katerih se je treba ravnati, ako hočemo seme in semenske sajenice izbirati na prave zadeti in tako do vzboljšane pridelke dospeti, kterega si želimo. Naj tukaj samo nekoliko zgledov služi za veliko drugih. Ko bi si hotel kdo iz dvojčastega stroka taršičnega zruja za seme vzeti, bi tu ne delal prav, kajti dvojčeki so vsakokrat slabejši od pojedinjekov, toraj je seme le vsakokrat vzeti od lepo raščenih debelih in zdravih strokov. Kdor si od kumar tiste za seme odbere, ki so najprej dozorele, pride sicer do take sorte, ki res rano rodi, vendar pa le malo kumar nastavlja in prireja. Toraj je zguba na pridelku, kar se morda na ranih sadih pridobi. Ako se pri grahu prvi zreli stroki vzamejo za seme, se res dobi rastlina, ki za teden ali pol prej vžitni sad zori, vendar pa gre to vse na škodo dobrote in množine pridelka. Ako se prvorašči stroki od fižola raječnika za seme vzamejo, take rastline res rano rodijo, postanejo pa od leta do leta nižje in se poslednjič v nekaterih letih v grmičasti in pritličasti fižol prevržejo. Kdor si tedaj hoče rano rodečih sort prirediti, ki so pa tudi močne in krepke rasti in ki mnogo in pa dobrega sadu rodé, ne sme samo dobro seme za posejave izbirati, ampak mora rastline tudi z drugimi primernimi obilo in dobro rodečimi sortami križati, t. j. skrbeti za to, da se take sorte med seboj plemenijo. Seme bodi pred vsem najlepše, popolnem razvito in dozorelo. Potem se pa naj dobro shraniti dene. Od nekterih rastlin kakor od repe strnišnice, redkve, zelja se najboljše in najlahkejšo v svojem stročji hranjuje. Pri kumarah in dinjah ali tikvah pa to ne gre. Najbolje kaže, da se seme teh povrtnih sadežev iz mesenih delov izloči, dobro opere in na senčnatem prostoru zmerno posuši in hranjuje do spomladne posejave. Semena drugih rastlin se morajo pa v vlažni prsti do posejave hraniti ali pa brž

posejati, predno se še popolnoma posuše. Taka je s koščicami od breskev, črešenj, sliv, itd. Smrekovi in jelkovi češarki se morajo vsakokrat že prej nabrati, predno zima semena v njih omaje in izpadljiva naredi. Shranjevati se morajo na takih krajih, kjer veverice in krilati gostje ne morejo do njih. Potaknejo se z debelejšim koncem v zemljo, da seme, ko zima češarke odpre, ne izkapa. Tako se češarki do spomladi stati pusté, o kterem času jih je mraz vže vse odprl. Treba jih je le iz zemlje vzeti, obrniti, nekoliko otresti in seme v jerbas ali rjuho strositi. Ako se ta semena spomladi posejejo, je manje nevarnosti, da jih razne tice in pošad pozoblje. Želod, orehi, javorjevo seme, kostanj, bukov žir, brezovo seme se more posejati, brž ko je dozorelo.

V vrtu je dostikrat težko raznih sort semena čista ohraniti. Posebno je to težko pri dinjah in tikvah. Če imamo na vrtu tudi le eno jedino sorto teh sadežev, vendar ne moremo popolnoma brez skrbi biti, da je seme te sorte za drugo leto tudi čisto in nesprevrženo ostalo. Kajti letajoče stvarice, bučele, ose, žužki letajo iz vrta na vit in prenašajo cvetni prah od cvetlice na cvetlico in tako se dostikrat jedna sorta oplemeni s cvetnim prahom druge sorte, ktere mi res nimamo na svojem vrtu in seme je sprevrženo. To se tudi lahko primeri, če so sosedni vrtni tudi v precejšnji daljavi od naših vrtov oddaljeni. Jedina varna pot si sorte čiste ohraniti je ta, da si razne letajoče mrčese od naših cvetočih rastlin odvrčamo, kar pa ni ravno kar si bodi. Korenski sadeži, ki vže prvo leto ne nastavljajo semena, se dajo najlaglje po ravno tej lastnosti od kmetovalca požlahtniti in vzboljšati. Izbrati se morajo najlepši korenin in gomolji in ti za seme se posaditi. Slabeyši se poderejo in drugače porabijo. Od posejave dobrega semena je toraj tudi obilen in dober pridelek zelo odvisen. Le tisti, ki bode najboljšo seme posejal, se sme tudi najboljšega pridelka nadjati, kedar se pa nasproti ne zmeni dosti za to, kakšno seme ali dobro ali slabo seje, tudi ne bode vkljub težavnemu in dolgemu delu obilnega dobička pričakovati smel. Trgovinski in drugi vrtnarji so si dan današnji v pridelovanji dobrih semen že veliko spretnost pridobili tako da pravijo, da jim je dobro seme tudi, če se jim zastoja daruje, še predrago, ako jim je še boljše seme na razpolaganje, če tudi za težke štirikrat večje denarje. Dobro seme je toraj neizrečeno velike važnosti za vrtnarja in kmetovalca. Toraj vzboljšujmo in požlahtnujmo si semenske sorte, kolikor le moremo.

M. Grašni žužek in kako ga pokončati. Najgotovnejše sredstvo proti grašnemu žužku je to, da se umori v posameznih grahovi zrnih, brž ko se je grab s polja pospravil. Prašanje je le, kako se najlažje in primernejše vmaniti more. Kakor so novejšje skušnje pokazale, toplota sama na sebi ni zadostivna in zanesljiva, ker grabova kaljivost

pri toplini od 52—53° že trpi. Pri ti toploti pa grašni žužki še ne vzamejo konec. Bolj gotovo se vmoré z žveplenim ogljencem. Najprostejši in najlaglejši način to storiti je sledeči: vzame se na kilo grahov blizu dve žlici žveplena ogljenca, s katerim se grah poskropi in v posodo देने, ki se da trdno zapreti, tako da zrak ne more do graha. Ta posoda se potem postavi na mesto, na katerem je toplota od 25—30° in se pusti par dni tam stati. Ko se posoda odpre, so žužki gotovi vsi mrtvi. Ali se praba žveplena ogljenca več ali manj vzame to nič ne de. Opaziti pa je treba, da je žvepleni ogljenec ubežljiv t. j. da se razkadi v zrak in pri ti priliki tudi lahko vname. Vendar pa tudi tako se ni popolnoma zanesti, da je grah čist vseh žužkov, ker ti mrčesi prihajajo iz graha sosedov in zalagajo jajca v naš grah. Ako se hoče, da se kateri kraj popolnoma tega mrčesa očisti, morajo ga vsi posestuiki na povedani način pokončevati, drugače se mu ne pride popolnoma do živega.

Dopisi.

Iz Gradca. (Deželni zbor) imel je do sedaj 4. seje, v katerih je deželni odbor mnogo poročil in nasvetov predložil. Za spodnji Štajer važneje reči so: srenja Drameljska bode vsled njene prošnje odtrgana od konjiškega sodnijskega okraja ter celjskemu pridjana, akopram se je temu celjska okrajna sodnija zlasti pa c. k. okrožni predsednik ustavljal; celjsko mesto sme do l. 1885 pobirati davek po 2 kr. od 1 fl. hišne najemščine, da pokrije vsakoletni primanjklje blizu 17.600 fl. Dravo popravljati namisljijo od Ptujja niže do konca Pušenec. Reguliranje bo stalo 270.000 fl. Država doplača 108.000 fl., dežela od ostalega zneska $\frac{4}{6}$, ptujski okraj $\frac{1}{6}$ in $\frac{1}{6}$ srenje: Ptuj, Kaniža, Pobrež, Spuhlji, Zabavci, Markovci, Vereja, Pušenci in Dravci, se vé razmerno po koristi, katera dojde srenji vsled regulacije. Dalje poroča deželni odbor o reguliranji Savinje pri Kasesah, v Grižah, Polzeli, Rečici in Mozirji, dalje o reguliranji Mure v Krapji, Veržeji, Radgoni in višje do Gradca. Iz poročila je videti, da so vendar tudi v Gradec uže zvedeli, da kakor sedaj reke popravljajo le denarje v vodo mečejo. Večidel spletajo koše, v katere naložijo kamenja, koši počijo in kamenje zleti v vodo. Praktičnega je se malo kaj naredilo, kakor skoro povsod tožijo. Pristojbine muzikantom hoče deželni odbor pozvišati tako, da bi se od vsakega muzikaša v mestih in trgih imelo plačati 50 kr. na deželi 25 kr. davka. Stroške za učiteljske knjižnice in konference pa hoče popolnem zvrniti na državne stroške. — Izmed odborov najvažniši je finančni odbor; kajti on dobi deželsko mošnjo v roke za čas zborovanja. V ta odbor je nemško-liberalna večina izvolila 3 grajščake, 7 mestjanov in le 2 zastopnika kmetov,

a nobenega Slovenca. Zato imajo mošnjo v rokah tisti, ki najmenje v njo plačujejo, kar se pa zove: „nemško-liberalna pravičnost“. Izmed Slovencev je le dr. Dominkuš v peticijskem odboru in F. Šnideršič v naučenem. Velevažna sta 2 nasveta predložena od konservativnih nemških poslancev. Prvi zahteva, naj se Sletno šolanje skrajša na 6 let. Ta nasvet podpisali so tudi slovenski poslanci: Herman, Žolgar, Kukovec, dr. Šuc in Fluher. Poslancev dr. Radaja, dr. Dominkuša, Šnideršiča menda ni bilo v Gradci, da ovega nasveta niso podpisali, akopram jim mora znano biti, da jihovi volilci to gotovo želijo! Pač pa sta bila v Gradci dr. Radaja in Dominkuš, ko se je podpisoval drugi nasvet, ki tirja, naj se srenjam da pravica ugovarjati zoper ženitovanje nemaničev in postopačev; kajti ovi nasvet podpisali so tudi slovenski poslanci: Herman, Kukovec, Fluher, dr. Šuc, Žolgar, dr. Radaja in dr. Dominkuš, le g. Šnideršiča ne najdemo nikder. Ali nam naj to nekaj pomeni?

Iz Pazina. (Javna zahvala.) Ostra zima in čeren glad bila sta pritisnila siromašnega Istrana, in gotovo se bi bile strašne reči videle in čule iz tužne Istre, ako mu ne bi bili plemeniti ljudje ob pravem času na pomoč prihiteli. Od mnogih stranij je prišla stradalajočim pomoč, in tudi podpisanemu odboru so se oglasile na javne pozive in privatne prošnje mnoge blagodarne duše, ki so se svojimi obilnimi darovi pripomogle olajšati težko osodo svojega jadrnega brata, kateremu se je težak kamen od srca odvalil, ker je sprevidel, da so na svetu ljudje, ki ga niso v njegovi veliki stiski zabili. Od mnogih stranij je prišla podpisanemu odboru pomoč v novcih in živežu; a največja iz lepih pokrajin Kranjske, Štajerske in Hrvaške, katere so mu poslali naši vrli bratje Slovenci in Hrvatje. Odbor se nadja — hvala previdnosti Božji in dobrim ljudem — da je siromašni Istran za zdaj teške nesreče rešen, ter položi na konci svoje delavnosti račun in kliče vsem vedydušnim dobro činiteljem v svojem in v imenu potolaženih nesrečnikov: „Bratje! plemenito učinile ste delo. Bog predobri naj vam plati stotero!“ Natančen račun o dohodkih, stroških in razdelitvi novcev in blaga se nahaja v „Naši slogi“, „Slov. Narodu“ in „Obzoru“. V imenu odbora za stradalajoče v Istri:

V Pazinu, 14. junija 1880.

Ant. Kalac,
podpredsednik.

Fr. Matejčič,
predsednik.

J. Berbuč,
tajnik.

J. Hočevár,
blagajnik.

Iz Celja. (Kat. podp. društvu) v pomoč šolskim sestram so darovali: 1) Vel. č. gosp. Matvez Vrečko, župnik v Jurjevem Kloštru 50 gld. 2) Neimenovan 4 fl. 3) Gospodičina Neža Raner 9 fl. 4) Gosp. Jožef Levičnik, srenjski svetovalec v celjski okolici 4 fl. 5) Č. g. Anton Ribar, kaplan na Teharjih 5 fl. 6) G. Valentin Zupanc na Zgornji Hudinji (za zidanje šolskega poslopja) 12 fl. 7) V enaki namen M. Brence, posestnik na